

IN MEMORIAM

Čedomil Dugan

(1915—1989)

»Dijete koje je jedva završilo pučku školu, a vlada takovom muzikalnošću i tehničkom sigurnošću na najkompliciranijim i najtežim od svih instrumenata — orguljama, kao ovaj sinčić našega odličnoga organiste i kompozitora Franje Dugana. To je Mozartovska pojava u sredini koja mnogo podsjeća na Bacha...«, pisao je g. 1925. kritičar Šafranek Kavić o desetogodišnjem »čudu od djeteta« Čedomilu Duganu nakon njegovog prvog koncerta na orguljama.

Već od ranog djetinjstva dječarac Čedo je poučavan u glazbi od oca, izvrsnog orguljaša, i majke pijanistice. Poslije učenja glasovira na Nižoj glazbenoj školi kod Antonije Geiger Eichorn kao nadobudnog glazbenika preuzimlje ga prof. Stančić i uči glasovir. U njegovoj klasi diplomirao je glasovir 1937. Iste godine 25. svibnja mladi diplomirani pijanist nastupa na javnoj priredbi Muzičke akademije s ovim programom: Bach Liszt *Fantazija i fuga*, L. van Beethoven, *Sonata*, op. 53, Dugan-Stančić, *Tokata* i Chopin, *Scherzo*, op. 53 *Etude i polonaise* op. 51. O tom koncertu Tajčević u »Politici«, između ostaloga, piše: »... Sretnim spajanjem svojih prirodnih sposobnosti i veoma smišljenim i temeljnim klavirskim studijem u klasi g. Stančića sazrio je Čedo Dugan u perfektnog muzičara-pijanista čije su odlike potpuno izrađena tehnika sviranja i sposobnost stilski kultiviranog interpretiranja glazbe.«

Kao đak svoga oca završio je studij orgulja i diplomirao 1936. Nakon dosadašnjih pohvalnih ocjena nije čudno da je g. 1938. na temelju natječaja imenovan nastavnikom Muzičke akademije u Zagrebu za glasovir i orgulje. Osim zanimanja za glazbu, Čedo Dugan imao je sklonosti i za medicinu pa je g. 1945. završio i studij medicine. Imao je sve uvjete da u glazbi postigne veliku karijeru, ali tada najednom napušta mjesto nastavnika na Akademiji i posvećuje se medicini. Bio je dugo godina liječnik, primarijus u bolnici »Dr. M. Stojanović« u Zagrebu u kojoj je i umirovljen.

Ipak, prva ljubav se ne zaboravlja. Možemo reći da su njegove dvije ljubavi bile glazba i medicina i da je u svakoj postigao zapažene uspjehe. Trudio se da ljudima pruži glazbene užitke i pomogne bolesnicima. U svakom pogledu plemeniti ciljevi, koje je uspješno ostvarivao. Njegovi prsti vješto su prebirali po tipkama a sigurna ruka sa skalpelom uspješno je obavila mnoge operacije.

Kao glazbenik često je nastupao na koncertima uglavnom kao orguljaš ili pijanist, ali i kao dirigent. Koncerte je izvodio samostalno ili kao pratnja zborovima, ili solistima pod dirigentskom palicom Lovre Matačića, Mladena Pozaića i drugih. Većinu kon-

cerata održao je na orguljama zagrebačke Prvostolnice ili u crkvi sv. Marka. Njegova dugogodišnja glazbena djelatnost vezana je uz Oratorijski zbor sv. Marka. Često je znao priređivati samostalne koncerte na orguljama zagrebačke Prvostolnice prigodom raznih liječničkih i drugih znanstvenih skupa.

Čedomil Dugan

Svoju virtuoznost ovjekovječio je na gramofonskim pločama u izdanju zagrebačkog »Jugotona«.

Posebnu brigu i ljubav pokazivao je prema orguljama zagrebačke Prvostolnice. Već g. 1940. moli tadašnjeg zagrebačkog nadbiskupa dr. Alojzija Stepinca da se orgulje temeljito obnove. Novca nije bilo i to nije učinjeno. Što mu nije uspjelo tada, uspjelo mu je 40-tak godina kasnije. Velika zasluga da je firma Walcker renovirala svoj opus u Prvostolnici između ostalih ide i dr. Čedi Duganu. Nažalost smrt je nastupila prije svršetka obnove orgulja pa nije više mogao na njima svirati.

Za svoj svestran i temeljit rad dr. Čedi Duganu dodijeljeno je i više nagrada: g. 1937. prima nagradu »Vjekoslav Klaić« od Hrvatskog glazbenog zavoda, odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem, g. 1974. postaje počasnim članom Zbora liječnika Hrvatske a g. 1977. postaje počasnim članom Hrvatskog glazbenog zavoda.

Njegov motto je bio »raditi, stvarati i pomagati«. To je i ostvario do svoje smrti. S dr. Čedom Duganom izgubili smo velikog glazbenika nezaboravnog liječnika. Hvala mu za sve što je učinio za čovjeka.

J. K.

EUGÈNE CARDINE

Tkogod je, pa i najmanje, čuo o gregorijanskom koralu sigurno je čuo i za benediktinsku opatiju sv. Petra u francuskom gradiću Solesmes. Tu kao da se koral ponovno rodio koncem prošlog i početkom ovoga stoljeća. Crkva i vrijeme potvrdili su da su načela na kojima je, uz veliki trud, znanje i trošak, izvršena reforma koralu bili ispravni. Pioniri i glavni nositelji tereta te reforme, sve do naših dana, bili su benediktinci te opatije: Juasin, Gueranger, Pothier, Mocquereau, Gajard i Cardine.

Čast i sreću upoznati i biti student ovoga posljednjega, *Eugène Cardina* imali su mnogi hrvatski studenti Papinskog instituta za crkvenu glazbu u Rimu. Tamog je, naime, dom dr. E. Cardine, OSB, više desetljeća predavao nekoliko predmeta vezanih uz gregorijanski koral: povijest, paleografiju, semiologiju i druge, a držao je i posebne seminare. Doživljavali smo ga kao pravog klasičnog redovnika, monaha (uvijek u benediktinskom habituu), svećenika i učenjaka koji Crkvu, liturgiju i glazbu, a na poseban način gregorijanski koral, pozna, voli i nosi u krvi, u svakoj žilici svoga tijela. Neki posebno mladenački izgled u uspravan stas, žive pokrete, uvijek bezazleno nasmijano lice i tipično francuski izgovor talijanskog jezika sačuvao je do osme decenije života, do smrti koja ga je pohodila početkom 1988. godine u Solesmesu. Njegove rimske skripte iz gore spomenutih predmeta, njegove knjige i članci razasuti po stručnim časopisima, osobito u *Paleographie musicale*, nezaobilazni su za sve one koji se žele temeljito i stručno baviti poviješću i praktičnom izvedbom koralu. Brojni ugledni prijatelji i poštovatelji, te suradnici i studenti razasuti po čitavu svijetu priložili su svoje visoko znanstvene radove 1980. u zborniku *«Ut mens concordet voci»* priređenu i posvećenu p. dom Cardinu u prigodi 1500. obljetnice rođenja sv. Benedikta, oca zapadne — i naše hrvatske — kulture.

FERRUCCIO VIGNANELLI

U svibnju prošle godine, 1988. u Rimu je u 85. godini života gotovo neopaženo umro veliki talijanski orguljaš i profesor *FERRUCCIO VIGNANELLI*. Roden u Civitavecchia čitav dugi životni vijek proživio je u Rimu. Reče netko da je imao dva doma; obiteljski i Papinski institut za crkvenu glazbu s kojim je gotovo svakodnevno bio povezan više od šezdeset godina, bilo da je u njemu sam studirao bilo da je predavao orgulje i organografiju i održavao koncerte. Mnogim našim bivšim studentima Papinskog instituta bio je, onima iz prvih generacija, kolega i, kasnijima — sve do prije petnaestak godina kad je pošao u mirovinu, profesor. Obišao je mnoge gradove Europe kao član čuvenog komornog sastava *«Virtuosi di Roma»* i kao samostalni koncertant na orguljama i clavicembalu kojega je također desetljećima predavao na rimskom konzervatoriju Santa Cecilia. Uz profesorsku i koncertantnu službu vršio je u više rimskih crkava i bazilika povremeno ili stalno dužnost orguljaša. Napravio je dispozicije za mnoge orgulje u najpoznatijim centrima, a isto je tako mnoge kolaudirao (gotovo sve što ih je kroz 32 godine izradila firma Mascioni). Po naravi tih, u pedagoškom radu strpljiv i temeljit, kao jedan od najtraženijih orguljaša, osobito pedesetih godina, iza sebe je ostavio brojne poznate orguljaše — svoje dake, brojne dispozicije orgulja, brojna najljepša svjedočanstva o svojim koncertima, više preuređenih starih skladbi za modernu izvedbu ali vrlo malo snimaka svoga sviranja. Živio je u vremenu i surađivao je s velikim imenima talijanske duhovne glazbe ovog stoljeća, svećenicima (Perosi, Casimiri, Refice, Bartolucci) i laicima (Boezi, Somma, Antonelli i Renzi).

MASSIMO MILA

Početkom siječnja ove godine, u Torinu je umro u 78. godini života muzikolog međunarodnog ugleda i poznati talijanski glazbeni kritičar (o čijim smo djelima više puta pisali u »Sv. Ceciliji«) *MASSIMO MILA*. Muzikologiju je studirao na Sveučilištu u Torinu. Kao ljevičar od fašista je 1935. bio osuđen na sedam godina zatvora; sudjelovao je u pokretu otpora. Cijeli radni vijek predavao je povijest glazbe na Konzervatoriju i Sveučilištu u Torinu. Suradivao je kao glazbeni kritičar i pisac u mnogim talijanskim novinama i časopisima, a neke je sam pokrenuo i uređivao (*«Il Baretto»*, *«La Cultura»*, *«La Rassegna musicale»*, *«Melos»*, *«L'Unità»*, *«L'Espresso»*, *«La Stampa»*, *«Nuova rivista musicale italiana»* ...). Preveo je na talijanski i objavio više vlastitih djela: doktorsku dizertaciju *Il Melodramma di Verdi* (tri izdanja), *Sto godina moderne glazbe, W. A. Mozart, Kratka povijest glazbe* (više izdanja) ... Najpoznatije mu je djelo, prevedeno na više jezika, *«L'esperienza musicale e l'estetica»* (tri izdanja) u kojoj je, kao i u svakom svojem djelu briljantnim stilom prvi primijenio na glazbu estetska načela croceovskog idealizma.

Petar Zdravko BLAJIC

FOND »SV. CECILIJE«

U Fond »Sv. Cecilije« uplatili su:	
Ajduković s. Kristijana, Jelsa	25.000 din
Mihaljević s. Bernardeta.	
Srijemska Mitrovica	10.000 „
Apan s. Blaženka, Subotica	10.000 „
Petrović s. Veronika, Subotica	20.000 „
Štraub s. Mirela, Županja	20.000 „
Kožul s. Slavica, Mostar	20.000 „
Piličić s. Renata, Sarajevo	50.000 „
Akmađić s. Gracija, Mostar	80.000 „
Džajić s. Ankica, Potoci	50.000 „
Milanović s. Nedjeljka, Split	10.000 „
Funarić s. Serafina, Otok kraj Vinkovaca	10.000 „
Rittgasser s. Mirabilis, Vukovar	10.000 „
Crnoja s. Antonija, Osijek	10.000 „
Stantić Bela, župnik, Subotica	70.000 „
Rajković Đuro, profesor, Petrovaradin	20.000 „
Cvijanović Mladen, Bakar	20.000 „
Radišić Rajko, Montabaur	120.000 „
Horvat Tihomir, Sv. Juraj na Bregu	150.000 „

Većina darovatelja bili su sudionici Seminara za crkvene glazbenike 1989. u Subotici pod nazivom *GLAZBENI DANI ALBE VIDA KOVIĆA*. Pohvalno je da crkveni glazbenici osjećaju »Sv. Ceciliju« kao svoje glasilo i da mu u ovim teškim prilikama žele pomoći. Vjerujemo da će to učiniti i ostali crkveni glazbenici. Za svaki darak Vaš od sveg srca hvala!